

O POĀEASĀ• A JMENINĀ•CH 41. TĀ•DNE

ĀEtrtek, 11 ĀTMĀ-jen 2007

KdyĀ¾ se sejdou lidi „na kus ĀTMĀ•i", povídá se i o poĀ•así. Ale kdyby nás stroj Ā•asu pĀTMĀ•evezl do dávné minulosti, s našimi pĀTMĀ•edky Praslovany bychom si moc nepoklábosili. NerozumĀ•li bychom jim. I kdyĀ¾, tĀTMĀ•ebas takové vedro: tohle slovo má zrovna praslovanský praslovanský základ. A to je dĀ•vodem, proĀ• si (co se horka týĀ•e) mohou rozumĀ•t lidé v ĀTMĀ•dĀ• zemí, aniĀ¾ by znali ĀTMĀ•Ā•.

TĀTMĀ•ebas takové slovenské vedrný, polské wjodro, ruské vědro, hornoluĀ¾ické wjedro, bulharské a srbochorvatské vedar. Všechna se odvozují od praslovanského vedr-, coĀ¾ má ještĀ• starší pĀ•vod v základu „ved" - horkem sušiti. PĀTMĀ•ípona „-ro" zase ukazuje na velké stĀTMĀ•í slova. Naší prapĀTMĀ•edkové by s trochou nadsázky o velkých vedrech asi ĀTMĀ•ekli „gor-k-Ā•as" (horké Ā•asy). Jinak - samo slovo „poĀ•así" - je na rozdíl od vedra záleĀ¾itost hodnĀ• mladá, skoro novodobá... Andrej (11. 10.) ĀEeská podoba tohoto jména je OndĀTMĀ•ej. se mnozí domnívají, Ā¾e se jedná o jméno ruské Ā•i slovenské, není tomu tak. PĀ•vod tohoto jména je ve starém Ā•ecku. Andros je totiĀ¾ muĀ¾, Andreas je pak Ā•lovĀ•k muĀ¾ný, stateĀ•ný, statný, odváĀ¾ný. Takových muĀ¾Ā• je lidstvu velmi tĀ• se ale všichni podĀ•li....U nás Ā¾ije všehy všudy nĀ•co pĀTMĀ•es dva tisíce AndrejĀ• a dluĀ¾no ĀTMĀ•íci, Ā• lidi pĀTMĀ•ichoží buĀ• ze Slovenska, ze zemí bývalého SovĀ•tského svazu a z JiĀ¾ní Evropy. Nu - aĀ¾ jiĀ¾ jsou odkudkoli, jsou vítáni. Jak jiĀ¾ bylo ĀTMĀ•Ā•eno, skuteĀ•ných a odváĀ¾ných muĀ¾Ā• tu máme zatracenĀ• málo. Ze známých Andrej bychom mohli pĀTMĀ•ipomenout Rubleva, ruského malíĀTMĀ•e, dále Sacharova ruského fyzika, Vlasova - generála, který dorazil do bojující Prahy dĀTMĀ•iv neĀ¾ celá slavná Rudá armáda, Tarkovského - reĀ¾iséra, (který natoĀ•il pĀTMĀ•ekrásný film právĀ• o sv slavném jmenovci Rublevovi). TakĀ¾e, milí Andrejové, buĀ•te u nás šĀ•astni a svĀ•j svátek bohatýrsky oslavte. Marcel (12.10.) není jméno francouzské, jak bychom se mohli domnívat, nýbrĀ¾ je pĀTMĀ•evzato z latiny. Je to vlastnĀ• zdrojĀ•lina jména Marcus - tedy vlastnĀ• je to MareĀ•ek (pero vám podá pozdĀ•ji). PĀTMĀ•eloĀ¾eno doslova to znamená malý bojovník - tedy bojovníĀ•ek. Existuje mnoho slavných MarcelĀ• - mezi nimi se najde i svatý Marcel, a to z doby historicky pomĀ•rnĀ• nedávné. Jedná se o muĀ¾Ā• obĀ•anským jménem Marcel Callo. Narodil se roku 1921 v chudé dĀ•lnické rodinĀ• v Remeši, ve Francii. Od mládí pĀ•sobil nejvíce mezi mládeĀ¾í, kde šíĀTMĀ•il víru a kĀTMĀ•esĀ•anskou nauku. Po okupaci Francie se nechal dobrovolnĀ• odvézt na nucené práce do NĀ•mecka, kde tajnĀ• vykonával obĀTMĀ•ady mezi odvlĀ•enými Francouzi. Samo sebou se to nelíbilo NĀ•mcĀ•m - tĀ•m, co se zaklínali bohem na kaĀ¾dém kroku a jménem bo málem zlikvidovali pĀ•l svĀ•ta. Gestapo ho zatklo a odvezlo do koncentraĀ•ního tábora do Mauthausenu, kde ho umuĀ•ili. ZemĀTMĀ•el 19. bĀTMĀ•ezna 1945 - takĀ¾e se osvobození jiĀ¾ nedoĀ•kal. PapeĀ¾ Jan Pavel ho blahoĀTMĀ•il v roce 1987. Marce pĀTMĀ•ibývá, je jich tu kolem devíti tisíc - takĀ¾e všem gratulujeme. Renata (13. 10.) (nebo Renáta) - pochází z latiny a znamená obrozená, nebo znovuzrozená. Dnešní den téĀ¾ slavíme vzpomínku na sv. Renátu - patronku dnešního svĀ•tku. Byla to dcera vévody Františka Lotrinského. Ve svých Ā•tyĀTMĀ•iadvaceti letech se vdala a posléze povila deset dĀ•tí, jimĀ¾ byla dobrou matkou. Byla téĀ¾ dobrou vládkyní svému lidu. Veškeré své jmĀ•ní vĀ•novala na stavbu nemocnice svatě AlĀ¾bĀ•ty Durynské. Nakonec se rozhodla pro Ā¾ivot ĀTMĀ•eholnice. Modlila se, nepĀTMĀ•ijí Ā¾ádnou potravu a dennĀ• docházela do nemocnic, aby se starala o nemocné. KdyĀ¾ zemĀTMĀ•ela, lid ji oplakával jako svĀ•tici. Renata (nebo Renáta) je u nás jiĀ¾ nĀ•kolik generací dost oblíbené jméno. Ā¾ije jich tu pĀTMĀ•es devatenáct tisíc. Je to jméno moc hezké, libozvuĀ•né a tak není divu, Ā¾e se dává malým holĀ•iĀ•kám jiĀ¾ po mnoho let. Doufejme, Ā¾e tomu tak bude i nadále. Agáta (14. 10.) má krásné jméno pocházející z ĀTMĀ•Ā•tiny. PĀ•vodnĀ• znĀ•lo Agathé a znamená to dobrá, laskavá. Jeho Ā•eskou obdobou je Háta, nebo Dobruše (Dobromila, Dobroslava). Patronkou toho to jména je svatá Agáta. Mnoho se toho o ní neví. Jen, Ā¾e Ā¾ila v Katánii na Sicílii, kde šíĀTMĀ•ila kĀTMĀ•esĀ•anství. Byla prý velice krásná a tak si jeden starý ĀTMĀ•ímský senátor umínil, Ā¾e si ji vezme za Ā¾enu. KdyĀ¾ ho ráznĀ• odmítla, tak ji ze vzteku udal, pak uĀ¾ to šlo ráz naráz. NapĀTMĀ•ed ji dali do nevĀ•stince, ale zdálo se jim to málo. Nakonec ji vojáci, kteĀTMĀ•í s ní zacházeli velice krutĀ•, doslova umuĀ•ili. Dokonce jí za Ā¾iva uĀTMĀ•ízli prsy! Na obraze byla znázornĀ•na, jak je nese pĀTMĀ•ed se na tácu... Ale malíĀTMĀ• nebyl pĀTMĀ•iliš zruĀ•ný a tak si to lidi spletli a mysleli si, Ā¾e se jedná o zvony. Nu, a díky tomuhle omylu se stalo, Ā¾e svatá Agáta stala patronkou zvonaĀTMĀ•. No, ale my si pĀTMĀ•ipomeneme ještĀ• jednu moc slavnou Agátu. Známe ji všichni a všichni jsme od ní nĀ•co Ā•etli.... ano, ano, jedná se o královnu detektivek - paní Agathu Christie. PĀTMĀ•estoĀ¾e její zaĀ•átky nebyly snadné - dneska ji znají a milují lidé na celém svĀ•tĀ•. Tereza (15. 10.) jedinĀ• Tereza, mĀ•la by slyšet píseĀ• mou - zpíval svým medovým hlasem tehdy mladý Waldemar Matuškovic. Od té doby je u nás toto jméno na vzestupu. NicménĀ•, pĀ•vod tohoto krásného jména je nejistý. Nikdo poĀTMĀ•ádnĀ• neví, jak vzniklo. Patronkou dnešního dne je Terezie od JeĀ¾iše. Narodila se roku 1515 v Ā•ile a ve dvaceti letech vstoupila proti vĀ•li svého otce do karmelitánského kláštera tamtéĀ¾. Dva roky po sloĀ¾ení ĀTMĀ•eholních slibĀ• tĀ•Ā¾ce onemocnĀ•la, ale nemoc prohloubila její duchovní Ā¾ivot. ĀEeasto upadala do extází. Ro Ā¾e napomĀ•Ā¾e i ostatním jít cestou duchovní a zaloĀ¾ila Ā•ád bosých karmelitánek. ĀEelenky ĀTMĀ•ádu musely být chudé a d oddávat meditacím. Napsala mnoho dĀ•l, které ji zaĀTMĀ•adily mezi nejvĀ•tší kĀTMĀ•esĀ•anské uĀ•itele. Terez a Terezek je nás spousta a toto jméno je stále v oblibĀ•. mezi jinými jmenujme Terezii Brzkovou (všichni pamatujeme její "babiĀ•ku"), OstatnĀ• Terezie Novotná, provdaná Panklová, byla maminkou BoĀ¾eny NĀ•mcové - a jistĀ• si vzpomenete na mnohé další. Havel (16. 10.) jeden by ĀTMĀ•ekl, Ā¾e se nejedná o kĀTMĀ•estní jméno, nýbrĀ¾ o pĀTMĀ•íjmení. Ale není tomu Nebudete tomu vĀ•ĀTMĀ•it, ale i toto jméno je pĀ•vodu latinského. PĀ•vodnĀ• znĀ•lo Galus - tedy Ā•lovĀ•k, pocházející z Galie - te Gal (stejnĀ• jako Asterix a Obelix a Charles de Gaule - neboĀ¾ vĀ•zte, Ā¾e Gaulle je Galie). Havel je jeho poĀ•eštĀ•ná varianta. Jinak - aby se to nepletlo - Gallus (tedy se dvĀ•ma l) - je latinsky kohout, odtud pochází známý galský kohout, národní "zvíĀTMĀ•e" Francie. Svatý Galus - tedy Havel - je tedy patronem švýcarského kantonu a mĀ•sta St.Gallen - a také kohoutĀ•, slepic a drĀ•beĀ¾e vĀ•bec. Ale nejvĀ•tší legrace na tom je, Ā¾e to nebyl Francouz, ani Švýcar - nýbrĀ¾ Ir. Narodil se r. 550 v Irsku, jiĀ¾ v mládí vstoupil do kláštera, naĀ•Ā¾ se rozhodl jít a kázat slovo boĀ¾í germánským kmenĀ•m a obracet je na víru pravou, tedy kĀTMĀ•esĀ•anství. Ale oni to nĀ•jak nechtĀ•li pochopit a stále obĀ•tovali pohanským bohĀ•m. Všecko by to ale nĀ•jak šlo, kdyby jeho pĀTMĀ•iteli, takto svatému Kolumbánovi neruply nervy a nehodil germánský pohanský oltĀTMĀ• do ohnĀ• a obĀ•tní dary do Bodamského jezera. No, podaĀTMĀ•ilo se jim uprchnout

jen taktak. Ale nakonec to dobře dopadlo. Svatý Havel si postavil pěknou poustevnu, odkud radil a pomáhal lidem a třeba prý konal zázraky. A tak se mu podařilo dovést se celkem slušného věku. Údajně zemřel r. 640. No, dneska se u asi nikdo nejmenuje křesťanským jménem Havel. Ale v Praze na Starém městě je kostel Sv. Havla a Havelská ulice. Udělejte si tam v sobotu dopoledne výlet, je tam Havelský trh, kde se - kromě pižmového ovoce a zeleniny z domácí produkce - dají sehnat další zajímavé věci. A Staroměstské náměstí s orlojem je jenom kousek... Hedvika (17. 10.) je jméno germánského pánova. Pánovník zvaný Haudwig a znamenalo "v bojích vítězí". Oni ti Germáni prostě už měli takovou bojovnou náturu. Ani do dneška se to moc nezmenilo, i když už značně pokrotli. Patronkou tohoto jména byla Hedvika Slezská. Narodila se na zámku Andechs na Amerském jezeře, jako dcera Bertholda IV. z Andechs. Již jako malinkou jí dali na vychování k benediktýnkám. Když jí bylo dvanáct, provdali ji - z mocensko politických důvodů - za vévodu Jindřicha IV. V rozporu s vědeckou teorií, to bylo manželství vysloveně šťastné. Již ve velmi mladých letech povila Hedvika první dítě a celkem jich měla sedm. Nicméně celý svůj život Hedvika věnovala péči o blaho lidu a šíření křesťanské víry. Kromě nemocnic a ošetrovatelských ústavů založila též slavný cisterciácký klášter v Trzebnici u Vratislavi (Wrocław - Polsko). Její život ovšem nebyl jen procházka růžovou zahradou, nýbrž zažila i mnohá utrpení. Její rodný zámek Andechs byl zničen, její sestra Gertruda byla zavražděna a její nejstarší syn Jindřich padl v bitvě s Tatary. Zemřela padesát v den svých sedmdesátých narozenin a stala se patronkou Slezska, Betléna, Vratislavi, Trzebnice a Krakova. O pomoc se k ní utíkají snoubenci a exulanti. Hedvika u nás moc frekventované jméno není, ale v Polsku je Jadwiga (tedy Hedvika) velmi časté a oblíbené jméno. Není divu. Ze slavných Hedvik máme jmenovat bílou sovu Hedviku, společnici a přítelkyni Harryho Pottera. Takže se dá připodobit oslava jejich jmenin jistě bude mít své kouzlo. Pídemich